

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

ADVIES BETREFFENDE HET VLAAMS IMPULSPROGRAMMA
MILIEUTECHNOLOGIE

VRWB-R/ADV-18

29 januari 1990.

ADVIES BETREFFENDE HET VLAAMS IMPULSPROGRAMMA MILIEU-TECHNOLOGIE

1. De V.R.W.B. bevestigt dat onderzoek en ontwikkeling in het domein van de milieutechnologie en op het gebied van milieuvriendelijke producten en processen, essentieel en onontbeerlijk zijn voor het voeren van een efficiënt en toekomstgericht milieubeleid. De Raad wenst echter de aandacht te vestigen op het ruim zo groot belang van en de behoefte aan fundamenteel en diagnostisch onderzoek inzake de leefmilieuproblematiek, inclusief de maatschappelijke implicaties.

Het onderzoek naar milieu-effecten en milieu-implicaties en de verbetering van de wetenschappelijke onderbouw (o.m. metingen, modellisatie, normen, e. a.) blijft een hoofdpodracht als maatstaf voor de wisselwerking milieu - technologie - grondstoffen.

De V.R.W.B. beveelt derhalve aan dat er naast het huidige, zeker lovenswaardig voorstel, eveneens initiatieven zouden ontwikkeld worden ter stimulering van het fundamenteel en diagnostisch onderzoek in dit domein. Daarbij dient nagegaan of bestaande nationale en/of internationale onderzoeksprogramma's niet zouden tegemoet komen aan al de hierboven vermelde researchbehoeften .

2. De Raad oordeelt algemeen gunstig over het voorstellen van een Vlaams Impulsprogramma Milieutechnologie dat, mede op basis van de inventaris van het onderzoekspotentieel en onderzoeksprojecten inzake milieutechnologie in Vlaanderen, verantwoord wordt door :
  - 2.1. - de nood aan milieutechnologieën passend in de beleidsdoelstellingen, die zonder directe tussenkomst van de overheid niet of met meer economisch nadeel zouden ontwikkeld worden;
  - 2.2. - een noodzakelijke coördinatie en sturing van het onderzoekswerk op het gebied van milieu, gezien vooral de grote versnippering, de discontinuïteit en het multidisciplinaire karakter.

het impulsprogramma wil tegemoet komen aan deze noden en stelt zich tot algemeen doel een snellere, beleidsgerichte en planmatige ontwikkeling te geven aan de know-how-opbouw en de valorisatie ervan ten bate van de kwaliteit van het leefmilieu in Vlaanderen.

In de uitwerking van het programma, heeft men zich beperkt tot de louter milieutechnologische aspecten. Niet alleen is er geen ruimte voorzien voor het uitvoeren van fundamenteel en diagnostisch onderzoek, maar ook de coördinatie met deze toch belangrijke onderzoeksdomeinen wordt volledig buiten beschouwing gelaten. Dit wekt de indruk dat men zich wil beperken tot momenteel goed gekende

en duidelijke omschreven milieuproblemen en daarvoor de gepaste technologische oplossingen wil opsporen. In deze kontekst lijkt het evident dat de "nood aan oplossingen" of de "urgentie van de problemen" in dit programma als prioritaire parameter wordt gesteld.

3. De V.R.W.B. onderschrijft de voorgestelde structuur van het impulsprogramma, waarbij impulsen worden gegeven op drie niveaus :
  - 3.1. - de aanmoediging van het exploratief onderzoek naar en haalbaarheidsstudies van nieuwe inzichten of ontwikkelingen ten bate van het leefmilieu;
  - 3.2. - het stimuleren van precompetitieve samenwerkingsprojecten tussen onderzoeksgroepen en bedrijven rond welbepaalde milieuproblemen, waardoor het bestaande onderzoekspotentieel wordt versterkt en de fundamenteen worden gelegd voor de uitbouw van een Vlaamse milieuindustrie, die de eigen milieuproblematiek kan aanpakken;
  - 3.3. - het geven van steun voor het opzetten van demonstratieprojecten voor milieutechnologiën met reële marktkansen en op basis van de bestaande know-how. Hierbij zal speciale aandacht dienen besteed te worden aan de behoeften van KMO's.

De Raad onderstreept dat voor ieder van de drie fasen bij de evaluatie specifieke criteria worden gehanteerd, daar het hier duidelijk om projecten gaat met verschillende finaliteiten.

De eigendomsrechten van de onderzoeksresultaten zullen contractueel geregeld dienen te worden.

4. De 3 thema's - afvalwater en drinkwater ; afval en bodem ; lucht, geluid en geur -, waarrond het programma wordt opgebouwd, zijn vanuit wetenschappelijk, industrieel en maatschappelijk standpunt in Vlaanderen, goed gekozen. Nochtans blijft coördinatie op de drie niveaus, vermeld onder punt 3 (3.1, 3.2 en 3.3), aangewezen met het beleid van volksgezondheid, economie en landbouw, inclusief hun R&D

De V.R.W.B. is eveneens verbaasd dat de landbouw, ook als oorzaak van grondwaterpollutie, geen aandacht, noch coördinatie krijgt in het voorstel, terwijl de verbruiker en de industrie hierdoor reeds grote economische schade lijden.

De per thema aangehaalde onderzoeksdomeinen dienen niet limitatief geïnterpreteerd te worden. Er moet ruimte blijven voor waardevolle milieuprojecten, die in het voorstel zelf niet vernoemd worden.

Wat het thema sociale implicaties betreft, beveelt de V.R.W.B. aan hier geen aparte, losstaande projecten in onder te brengen, maar dit te beperken tot begeleidend onderzoek i.v.m. randvoorwaarden (economisch, juridisch,...) bij de projecten rond de drie andere thema's. In elk project kan evenwel een geïntegreerde aandacht voor sociale implicaties worden voorzien.

Voor het bestuderen van de problematiek van de interface tussen mens en milieutechnologie, verwijst de Raad tevens naar bestaande Vlaamse structuren (STV), specifiek belast met dit soort onderzoek.

5. Het voorgestelde budget en de verdeling wordt door de Raad aanvaardbaar geacht, temeer daar deze verdeling slechts indicatief is en flexibel wordt opgevat.
De financieringsmodaliteiten in functie van het soort onderzoek, stemmen overeen met de aanbevelingen terzake van de V.R.W.B. in zijn advies betreffende het beleid en de beleidsstructuur inzake het industrieel onderzoek (21 september 1989).
Evenwel, wanneer men wenst beroep te doen op betoelaging van meer dan 50 % voor industrieel-gerichte onderzoeksprojecten, zal dit dienen te gebeuren binnen nader te bepalen grenzen en voorwaarden, rekening houdend met het mededingingsbeleid van de Commissie van de Europese Gemeenschappen.
6. De V.R.W.B. is akkoord met de voorgestelde indeling van het programma. Vooral het initiatief om over te gaan tot een publieke oproep voor het indienen van projecten, wordt door de Raad positief beoordeeld. daar op deze wijze alle onderzoeksgroepen en bedrijven, ook uit onverwachte hoek, de gelegenheid krijgen om projekten in te dienen. De Raad beveelt evenwel aan om deze publieke oproep niet te beperken tot het tweede luik, maar ook toe te passen voor de twee andere luiken.
7. Wat de organisatie en het beheer betreft herhaalt de V.R.W.B. zijn aanbeveling zoals verwoord in zijn advies betreffende een "geheroriënteerd Vlaams actieprogramma Biotechnologie" (6 december 1989), waarbij de Raad opteert voor een onafhankelijke structuur voor de conceptie, evaluatie, selectie en opvolging van projecten inzake wetenschappelijk onderzoek, met uniforme regels en procedures.
8. De V.R.W.B. is van oordeel dat de voorgestelde tijdschema's realistisch zijn, uitgezonderd voor het luik van de "sensors", waar een looptijd van 18 maanden als te krap wordt bevonden. De Raad beveelt dan ook aan voor dit luik de mogelijkheid te voorzien voor een verlenging met een nieuwe periode van 18 maanden, vanzelfsprekend na evaluatie.

9. Tenslotte wenst de V.R.W.B. op te merken dat het niet duidelijk is welke de relatie is van dit impulsprogramma tot gelijkaardige initiatieven of specifieke acties op regionaal, nationaal, Europees en internationaal vlak. Nochtans is coördinatie hiermee noodzakelijk om elke overlapping te vermijden.

De Raad beveelt de Vlaamse Executieve aan om bij het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten met de nationale overheid i.v.m. relevante nationale impulsprogramma's er zorg voor te dragen dat deze coördinatie op adequate wijze gebeurt.

Dr. ir. Elisabeth MONARD
Secretaris VRWB

Prof. dr. Theo PEETERS
Voorzitter VRWB